

การถอดองค์ความรู้ของ Smart Farmer ต้นแบบ Smart Farmer ต้นแบบ สาขา ด้านข้าว

องค์ความรู้ เรื่อง	การผลิตข้าวแบบลดต้นทุนการผลิต
เจ้าของความรู้ชื่อ	นายสนั่น ประวิงทรัพย์
ตำแหน่ง	เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ต้นแบบ ประจำปี ๒๕๖๔
สังกัด	เกษตรกรหมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดกาฬสินธุ์
วันที่บันทึกความรู้	ถอดองค์ความรู้ เมื่อ วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๔
เรียบเรียงข้อมูลโดย	กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์

๑. ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตร ของ Smart Farmer ต้นแบบ

๑.๑ การใช้นวัตกรรม หรือ เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิตอะไร

➤ การใช้เครื่องพ่นหว่านเมล็ดข้าว แทนการหว่านมือ เนื่องจากช่วยลดระยะเวลา ลดแรงงาน ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าลง และทำให้เมล็ดที่หว่านมีความสม่ำเสมอมากขึ้น

➤ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เมื่อถึงฤดูกาลเพาะปลูกจะเก็บดินในแปลงปลูกเพื่อนำไปวิเคราะห์ดิน และใส่ตามปริมาณที่แนะนำ เพื่อลดต้นทุนการผลิต

➤ การเลือกใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวจากแหล่งที่เชื่อถือได้และได้รับการรับรอง เพื่อให้ได้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ ได้แก่ ศูนย์วิจัยข้าวราชบุรี เพราะเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ดีและตรงตามสายพันธุ์ มากกว่าการซื้อจากแหล่งจำหน่ายทั่วไป และใช้ในอัตรา ๑๘ กิโลกรัมต่อไร่ ลดลงจากเดิมที่เคยใช้ ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ ทำให้ต้นทุนค่าเมล็ดพันธุ์ข้าวลดลง

➤ การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าวก่อนปลูกโดยใช้น้ำเกลือ

๑) เตรียมกะละมังผสมปูนและเทน้ำสะอาดลงประมาณครึ่งกะละมัง

๒) เตรียมเกลือและตักเกลือใส่กะละมังผสมปูนที่เตรียมน้ำสะอาดไว้จนให้เกลือละลาย

๓) นำข้าวดิบมาใส่ในน้ำและปรับเพิ่มปริมาณเกลือจนข้าวลอยเหนือน้ำขนาดเท่าเหรียญ

๑๐ บาท เมื่อได้แล้วให้หยิบข้าวออก

๔) นำข้าวเปลือกเทใส่น้ำเกลือ ซ้อนเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ลอยอยู่บนน้ำออก เพราะเป็นเมล็ด

พันธุ์ที่ไม่สมบูรณ์

๕) นำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่จมอยู่ก้นถังไปล้างน้ำด้วยน้ำสะอาด ๑ ครั้ง ก่อนนำไปปลูก

➤ ไกลบตอซังเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน เมื่อเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จแล้ว จะนำรถอัดฟางมาอัดฟางก่อนและฉีกฟางน้ำหมักหมักกล้วยเพื่อช่วยในการย่อยสลายก่อนไถกลบตอซัง และฟางข้าวที่ย่อยสลายจะกลายเป็นปุ๋ยในนาข้าว และช่วยในการลดมลภาวะจากการเผาตอซังข้าวในแต่ละช่วงฤดูกาลผลิต

๑.๒ การนำนวัตกรรม หรือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลอย่างไร

➤ การใส่ปุ๋ยจะคำนึงถึงต้นทุนการผลิตเป็นหลัก เนื่องจากปุ๋ยมีราคาสูงจึงหันมาใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อให้พืชได้ปุ๋ยตามความต้องการไม่เยอะไม่น้อยจนเกินไป ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพที่ทำเองโดยใช้เศษผัก ปลา และเศษอาหารที่เหลือจากครัวเรือนมาหมักและนำไปฉีดพ่น เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิต

➤ การใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ได้แก่ การใช้สารสกัดสะเดา เชื้อราบีวเวเรีย เชื้อราไตรโคเดอร์มา

๑.๓ ด้านการบริหารจัดการ ที่โดดเด่นหรือแตกต่างจากเกษตรกรท่านอื่น

๑) กระบวนการผลิต : มีการทำนาข้าวควบคู่กับการทำเกษตรผสมผสาน เพื่อลดความเสี่ยงจากการผลิตข้าวเพียงอย่างเดียว ได้แก่ การปลูกพืชผักสวนครัว ไม้ผล เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ ไก่บริโภคในครัวเรือน แจกจ่ายเพื่อนบ้าน นำมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต เหลือจึงนำไปขาย

๒) การจัดการผลผลิต : ผลผลิตที่ได้แบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ นำไปจำหน่ายให้กับสหกรณ์การเกษตร และส่วนที่ ๒ เก็บไว้บริโภคภายในครัวเรือน

๓) การจัดการด้านการตลาด : จำหน่ายให้กับสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่

๑.๔ การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ และการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น เข้าร่วมอบรมกับหน่วยงานราชการเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับเกษตรกรผู้ที่ประสบความสำเร็จ ศึกษาดูงานจากแหล่งต่างๆ อีกทั้งยังสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในพื้นที่การเกษตรของตนเอง ทดลองลงมือทำด้วยตนเองก่อนถ่ายทอดสู่ผู้อื่น และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในพื้นที่อำเภอตนเองและอำเภอใกล้เคียง

๒. การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน มีวิธีการ/รูปแบบอย่างไร และเกิดผลสำเร็จอย่างไรบ้าง

๒.๑ การปรับวิธีการผลิต เน้นการผลิตแบบลดต้นทุนการผลิต ตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา จนกระทั่งการเก็บเกี่ยว เพื่อให้ได้ข้าวที่มีคุณภาพและใช้ต้นทุนการผลิตน้อยที่สุด

๒.๒ ทำการเกษตรตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๒.๓ เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรในพื้นที่และใกล้เคียงมาศึกษาเรียนรู้ได้

๒.๔ เป็นต้นแบบในการผลิตสินค้าการเกษตรของชุมชน

๓. เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ทำการเกษตรโดยลดการใช้สารเคมีให้มากที่สุด เพื่อสิ่งแวดล้อม ผู้บริโภค และสุขภาพร่างกายของเรา ”

๔. ที่มาของข้อมูล (ผู้ถอดองค์ความรู้)

บันทึกความรู้ ชื่อ – นามสกุล นางสาวกนกทอง ตรุษศาสน ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการรับผิดชอบงาน เกษตรกรปราดเปรื่อง Smart Farmer อำเภอท่าม่วง

สังกัด สำนักงานเกษตรอำเภอท่าม่วง สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

ติดต่อได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอท่าม่วง โทร ๐๘๖-๓๖๗๗๑๑๐